Ч. 242 Пятниця 25 жовтня (6 падолиста) 1896. Рік VI

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окремо жадане і за зложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Газети Львівскої“.

Передплата у Львові в бюрі дневників Люд. Пльона і в ц. к. Старостствах на провінциї:

на цілий рік зр.	2·40
на пів року „	1·20
на чверть року „	—·60
місячно . . „	—·20

Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:

на цілий рік зр.	5·40
на пів року „	2·70
на чверть року „	1·35
місячно . . „	—·45

Поодиноке число 3 кр.

Причинок
до історії нашого політикованя.

Під заголовком „Нові ревеляциї“, помістила „Буковина“ слїдуючу статию:

В 227 числї „Буковини“ умістили ми річ директора перемиской ґімназиї рускої, яку він виголосив на зборах заснователів „католицкого Руско-народного Союза“ у Львові. На сю річ помістило „Дѣло“ неначе критику, в котрій виправдує посла Романчука, задля чого він і его товариш Телишевский відступили від „нової ери“. Причиною відступленя була будь-то та обставина, що „правительство не додержало умови“.

В справі сїй одержуємо нинї письмо, поясняюче квестию звороту пос. Романчука в „лїво“. Поміщаємо се письмо з огляду на его вагу. Оно таке:

Хотяй всїм Русинам докладно були звісні обставини, посеред яких посли рускі народовцї, під проводом пос. Романчука в 1890 роцї вступили на нову дорогу політичну, і хотяй вся акция в тім напрямі навіть в подробицях була пояснена в брошурі „Справа руска в роках 1891 —1894“, то таки не зашкодило, що дир. Цеглиньский порушив еї на ново в письмі до „Дѣла“ (з 10-го жовтня) та що редакция „Буковини“ письмо се перепечатала.

О ніякій акциї полїтичній на Руси не витворилось стілько хибних а при тім тенденцийних понять, скілько о т. зв. „новій ері“. А чейже річ цїла була так проста, що еї і не полїтик міг легко зрозуміти. Корона мала дуже вірні реляциї о сумнім положеню Русинів галицких і буковиньских під конець 1890-их років. І з еї то почину вийшла цїла акция зближеня правительства центрального (кабінету ґр. Таффого) до руских послів-народовцїв соймy краєвого. До других двох сторонництв руских правительство не могло звернутись з огляду на їх змаганя национальні і суспільні, що стояли в прямій суперечности з інтересами держави. Справа зближеня, о скілько знаємо, була предметом нарад на двох засїданях ради міністрів під проводом цїсаря. І там то з огляду на державні інтереси порішено вдоволити Русинів. Польскої інтриґи не було при тім. Не снилось також нїкому розбивати послів руских соймових (вже тогдї розбитих) нї Русинів (рівно-ж роздїлених на три сторонництва). В падолистї 1890 р. довершено потрібні формальности. Пос. Романчук проголосив звісну декляряцию а правительство устами намістника зложило заяву, що оно піддержить на будуче всякі змаганя Русинів на поли культурнім і национальнім, з чим було тїсно звязане і полїтичне значінє Русинів. Окремої умови з пунктациями не було, позаяк в конституцийній державі не все зависить від правительства. Нїхто не міг проте і ломити умову, як се пізнїйше голошено.

Ся пригадка повинна би вистати „Дѣл-у“, котре заедно ще проповідує, мов-то пос. Романчук задля недодержаня умови правительством мусїв відступити від цїлої акциї. Але ми позволимо собі в розказї пійти крихту дальше, щоб річ цїлу пояснити всесторонно. Отсе факти, що всїм нам звісні. І так:

Акция з правительством приняла галицка Русь з чувством мішаним. Народовцї попали в крайнє одушевленє. Їх найщирійші бажаня, двигнути Русь на полях: национальнім, полїтичнім і економічнім, мали тепер здїйснитись. Москвичі наші і радикали виступили проти сеї акциї, позаяк їх окремі надії не могли бути осущені. Народовцї звеличали пос. Романчука Мойсеєм, що випровадив Русь з неволї кацапскої, засипали его адресами довіря, понесли на руках. Москвичі і радикали кинулись на него мокрим рядном, зааранжували в краю віча з протестами против „нової ери“ а самого автора акциї окликали простим зрадником справи рускої, сервілїстом, льокаєм, інкамерованим Русином і т. д. Др. Цеглиньский каже проте справедливо, що „той контакт з правительством Руси не міг нанести ніякої шкоди, противно, що він дав їй запоруку і обезпеку пропаґанди своїх ідей, народної орґанізациї в дусї тих ідей та пильнованя, щоби скріпитись та стати полїтичною силою“.

Що-ж сталось дальше?

Русини почали тепер думати над тим, чого би їм домагатись для себе у правительства. Се зовсїм природна конечність. Дещо могло правительство зробити для Русинів в дорозї адміністративних розпоряджень, другого треба було домагати ся в соймі і радї державній. Щоби все нараз одержати, о тім не міг думати анї жаден полїтик руский, анї загал народу руского. Такої практики в Австриї не було. Народи сильнїйші від Русинів доходили до своїх прав лиш постепенно. І ось в тій справі розходимо ся з понятєм дир. Цеглиньского, котрий послам руским робить в своїм письмі мов би заміт, що они „великий капітал розміняли на дрібну монету, на т. зв. концесиї“.

В р. 1891 „нова ера“ розвивалась досить правильно. Рускі посли заняли до правительства центрального становище прихильно вижидаюче, одержали від ґр. Таффого деякі запоруки, а пос. Романчук завірював в тім часї кождого, що се одинока розумна дорога полї-

---

1)

ВІДПЛАТА.

(Оповіданє з француского Еркмана-Шатріяна).

I.

В роцї 1845, оповідав доктор Рено, придїлено мене за лїкарского помічника до військового шпиталю в Константинї в Альжірі.

Той шпиталь стоїть по серединї гори Касби на стрімкій скалї 300 до 400 стіп високій і здіймає ся високо над місто, над палатою ґубернатора і над безмірною, далеко і широко простягаючою ся рівниною.

Страшний і величавий вид розлягає ся з тої гори; з вікна, котре я отвирав вечером, глядів я на кавки і яструби, що кружляли довкола недоступної скали та залїтали при послїдних проміннях заходячого сонця в скальні щілини. Я міг легко вкинути звідси недокурене циґаро аж до Руммелю — ріки, котра ве ся у стіп тої великаньскої стїни.

До хвилї, коли в крiпости роздав ся голос труби або бубна, що кликали вояків назад до касарні, не переривав нї найменший шелест тишини, в котрій я працював.

Житє серед войскового ґарнїзону не мало для мене нїколи принади, а горівки, руму або склянки коняку я нїколи не вживав. О таких людях говорили там, що не мають войскового духа, але менї та такий дух не позваляв залудок.

Отже я займав ся служебою, оглядав недужих та приписував їм лїки; відтак вертав до дому і або писав або переглядав книжки.

Вечером знов, коли сонце поволи ховало ся за виднокруг, відпочивав опертий лїктями на вікнї та роздумував над красою природи, котра хоч як здає ся правильна і одностайна, а таки для нас вічно нова. Там далека каравана, що вє ся поміж горбками, або Араб, що ґальопом жене по далекій рівнинї, тут кілька коркових дубів, котрих листє кидає довгу тїнь при заходячім сонци, а знов там в далинї високо надімною кружляють хижі птахи, котрі своїми острими крилами перерізують темноголубе склепінє неба: то всьо мене займало і притягало. Цїлими годинами був би я там сидїв, колиб мене обовязок не був кликав до моеї працї.

Впрочім нїкому й на гадку не приходило критикувати мої навички і житє крім одного поручника від вольтижерів, названщем Кастаняк, котрого мушу вам описати.

Приїхавши до Константини, злїзаю з воза, коли за мною обізвав ся голос:

— Дивіть ся, я заложивсь би, що то наш лїкар!

Обертаю ся і бачу перед собою довгого, сухого і костистого поручника від піхоти. Мав червоний ніс, довгі вуса, насаджену на бік шапку, котрої дашок стирчав до гори і шаблю, що телепалась ему між ногами.

Я старав ся пригадати собі, чи не знаю звідки того дивного чоловіка, але поручник вхопив мене скоро за руку і сказав:

— Витайте, докторе. Дуже мене тїшить, що вас пізнаю, до чорта! Ви утомлені, правда! Вступім тут до склепу.

Той склеп був в Константинї заразом і офіцирскою гостинницею.

Ми вступили, бо якже можна оперти ся запросинам такого чоловіка!

— Дайте дві склянки! Що пєте, докторе, коняк.... рум?

— Нї, курасао.

— Курасао! Чому-ж вже не солодкий розоліс!... Ха, ха, ха! Дивний у вас смак. Господарю, для мене склянку оковити, а повну, верховату.... Так. На ваше здоровлє, докторе!

— На ваше, поручнику!

І так я запізнав ся з тим дивним чоловіком. Не треба вам казати, що такі стрічи не довго мене тїшили.

— Я скоро замітив, що мій приятель Кастаняк мав звичай хапати за ґазету в склепі, коли прийшло до плаченя; то достаточне до пізнаня чоловіка.

Між тим я познакомив ся з кількома иншими офіцирами від того полку, з котрими доволї насьміяв ся з того нового гостителя. Один з них, Раймунд Дітертр, добрий хлопець і спосібний офіцир, оповідав менї, що й ему стала ся подібна пригода, коли прийшов до полку.

тична, котра спасе Русь. Доперва в грудни 1891 р. появилась звістна брошурка пос. Телишевского, видана радикалом М. Павликом, в котрій Русини вичитали деякі сумніви в хосенність „нової ери“. Але брошурка та не зробила великого впливу ні на табор народовців ні на „Дѣло“ яко їх орґан, а клюб рускій ради державної осудив еї яко плід нервового успособленя свого товариша політичного.

Зовсім инші обставини вплинули на зменчене довіря Русинів до „нової ери“. А тими були з одного боку недостаток позитивної акциї клюбу руского в цїли розширеня прав національних народу руского, з другого боку велика пасивність ґр. Таффого і правительства краєвого. Єсли Русини галицкі в тім часї, т. є. до половини 1892 мало одержали, то сталось се головно длятого, що голова клюбу руского ждав на „концесиї“ майже з заложеними руками, а до того, занедужавши тяжко, не міг розвинути потрібної енергії в домаганю чи то о зміну системи чи на поли розширеня прав для народу руского. О ті послідні дбав під той час виключно і то на свою руку лиш пос. Барвіньский.

В 1892 роцї належить занотувати ось які факти. Передовсїм то, що правительство обмежалось ще заєдно на пусті приреченя. Деякі урядники-Русини мали вернути з Мазурщини на Русь. На письма сторін руских могли але не мусїли власти політичні відписувати руским письмом. На староствах обіцяно умістити написи рускі. На катедру історії Руси гляда но дуже довго кандидата. Катедра права цивільного стояла пусто. Директором семинарії учительскої в Самборі іменовано проф. Керекіярта. Правительство прирекло відкрити паралельки рускі при ґімназиї коломийскій, але зволїкало і сю справу. Се і в друге вплинуло на загал Русинів дуже некористно, тим більше, що посли рускі не подавали до відомости загалу дїйстних причин всїх тих неудач. В слїд за тим і сталось, що Русини, зібравшись в цьвітни 1892 р. на збори довірочні, втратили вже частину віри в успішність „нової ери“, що відтак в падолисті і грудни пос. Романчук при буджетовій розправі висказав ґр. Таффому невдоволенє і що збори „Народної Ради“ (рівно-ж в грудни 1892 р.) по справозданю проголошеним на тих зборах пос. Романчуком, рішили зірвати всякий контакт з правительством і вести опозицию.

Як п. Романчук заявив ґр. Таффому свою зміну фронту, о тім знаю з жерела достовірного, бо від мужа державного, перед котрим пок. ґр. Таффе розкрив цїлу розмову свою тодішну з рускими депутатами. Ґр. Таффе спитав:

— Ви знаєте пос. Романчука?

— Знаю. Се голова руского клюбу.

— А чим він є?

— Професором ґімназияльним.

— Я й догадував ся. Отже сей пан Романчук був у мене вчера на авдиєнциї з другим послом руским і предложив менї меморандум, в котрім находжу 28 постулятів. Я переглянув се меморандум і сказав: „Се споре число, 28 точок. Тут домагаєтесь навіть іменованя руского мінїстра. Чи не буде сего за богато нараз? Може би ви могли менї указати на ті точки, котрі суть наглїйші і лекші до виконаня?“ На мій заміт — сказав ґр. Таффе — підняв ся пос. Романчук з крісла і заявив менї таке: „Єсли правительство не може вдоволити нашим бажаням, то мусимо заявити, що ми не в силї дальше піддержувати его.

— Щож ви сказали на таке dictum acerbum? — спитав муж державний.

— „So muss ich leider auf diese Unterstützung verzichten“, от що сказав я. Ми розпращали ся. А скілько членів числить клюб рускій? — спитав дальше ґр. Таффе.

— Сїмох.

— То щось таке, як тих сїмох швабів? — замітив з усьміхом. — А чи случайно не вважає себе пан себе чимсь більшим, ніж є (дословно: Leidet der Mensch zufällig nicht an Grössenwahn?). Як би він мав за собою хоч 30 послів, ну, то тогдї ґр. Таффе прийшов би сам до него та сказав: пане Романчук, піддержуйте мене!

Чи такий був перебіг авдієнциї обох наших послів у ґр. Таффого, най би найлучше они самі росказали. Але так виразив ся ґр. Таффе о тім факті, з котрого виходить, що пос. Романчук або не зрозумів тодї всеї ситуациї, ставляючи цїлу свою політику на одну карту, або що він хотів зірвати всякий контакт з правительством, домагаючись пoлагоди постулятів руских з такою наглостию, одним почерком пера.

Від сего часу, признаємо, пішов пос. Романчук вже консеквентно. Зірвавши з правительством рішучо, дав він небавом наклонитись Молодочехам до антикоалїциї славяньскої, трудив ся відтак над „примиренем партий“, проголосив в Бібрцї „полїтику принципіяльну“, погребав відтак в Соймі враз з Антоневичем і Королем „нову еру“ власними руками, і жие в тім пересьвідченю, що опозицию дійде до того, що не повелось єму зробити постепенно через „нову еру“. Консеквентно мусїв пос. Романчук прилягти нинї до всїх елементів опозицийних в краю без ріжницї на народність і пересьвідченя социяльні. Під сим прапором переводив він в союзї з кацапами послідні вибори до сойму, під окликом: опозиция намірив станути до виборів до Ради державної.

В Радї державній займає він нинї становиско „дикого“ посла. За коалїциї придержував ся поли Молодочехів. Нинї змарнїли вже всякі надїї на яку-небудь антикоалїцию славяньску, Молодочехи йдуть иньшою дорогою, шукають „контакту“ з правительством, нинї лишилось пос. Романчукови не богато союзників в Радї державній крім Вашатого, Пернерсторфера і Люеґера. Чи однакож ті панове спасуть Русь? — се питанє повинен собі поставити загал Русинів!

Перегляд політичний.

Вчера відбуло ся в придворній церкві вінчанє кн. Людвика Филипа Орлеаньского з Найдост. Архікняг. Мариєю Доротою, донькою Найдост. Архікн. Йосифа. Обряд вінчаня відбув ся о 11 год. перед полуднем. З великого числа гостий весїльних наводимо хочби лиш отсї імена: Королева португальска, ґрафиня Парижа, князь і княгиня Шартр, кн. Коппат, кн. і княг. Аоста, кн. і княг. Аленсон, княгинї Ізабеля і Люїза Орлеаньскі та богато инших.

Комісия буджетова ухвалила 22 голосами против 3 внесенє підкомісиї на приняте предложень інвестицийних. Опісля приступлено до наради над етатом мінїстерства рільництва. Мінїстер рільництва подав до відомости, що думає завести нові американьскі виноградники, що має надію дістати покрите на заведенє бактеріольоґічних інститутів, що управильнить платню урядників аґрарних і зверне як найбільшу увагу на торговлю термінову.

Reichsanzeiger відповів вдруге на виявленя в Hamb. Nachr. і каже: Коли кінчить ся час, в котрім тай дипльоматичні події перестають бути тайною державною, о тім можуть рішати лиш верходоводячі мужі державні на основі своєї одвічальности і після свого знаня полїтичної ситуациї. Відступленє від сеї засади значить робити несподїванку в полїтицї загранич-

---

— Лише що я — говорив Дітертр — не люблю людий, лакомих на дурнички і тому сказав я перед товаришами Кастанякови в очи, як я на то дивлю ся. Єму очевидно то не сподобало ся, ми вийшли за крiпостні мури і там завдав я єму порядну рану. То страшно єму пошкодило на его славі, котрою тїшив ся з причини кількох своїх давнїйших щасливих поєдинків.

Так стояли річи, коли в половинї червня прокинула ся в Константинї пропасниця. До шпиталю приймають там не лише вояків, але й богато цивільних, так що я мусїв з тої причини покинути всї инші мої працї, а займити ся лише недужими.

Між моїми недужими були рівночасно Кастаняк і Дітертр. Але Кастаняк не мав пропасницї, его постигла инша хороба, звана delirium tremens. Та недуга обявляє ся горячкою і нервовим трясенем, дістають еї пияки, а попереджають еї безсонність і наглі напади трясеня; обявами тої хороби єсть червоне лице і віддих заносячий алькоголем.

Нещастний Кастаняк вирвав ся з постелї, лазив рачки по земли, а при тім страшно ричав та від часу до часу вимавляв загадочне слово: „Фатимо, Фатимо!“ З того я здогадував ся, що бідолаха мусїв терпіти від якоїсь нещастної любови, з котрої відтак вилїчив ся пиянством і тому мав я для него щире співчутє. Прикро було дивити ся, як то велике тїло кидало ся то в право то в ліво, як нагле деревіло і натягало ся: до того то бліде лице, синий ніс, затяті зуби — я просто не міг глядїти на ті муки.

По пів години, коли Кастаняк знов прийшов до себе, кликав мене заєдно і питав:

— Що я говорив, докторе? Сказав я що?

— Нїчого, поручнику.

— Але прецї менї здасть ся, що я щось говорив... не скривайте нїчого передо мною, прошу вас!

— Які-ж бо ви; а де-ж я можу то памятати. Слова без звязи.... кождий недужий говорить в горячцї.

— Слова без звязи! А які?

— Або я знаю? Але як вам на тім залежить, то я запишу їх собі при найблизшій нагоді.

На то блїд Кастаняк і глядів на мене уперто і прошибаючо; відтак знов замикали ся его повіки і він порушуючи устами говорив:

— Скляночка оковити помогла-б менї.

Вкінци знов простягав ся, прикладав руки до тїла і так лежав непорушно годинами.

Одного рана, коли я вступив до Кастанякової комнати, прибіг до мене з проходу мій приятель Раймунд Дітертр.

— Докторе — каже, подаючи менї руку — приходжу просити вас о одну прислугу.

— Зроблю вам то дуже радо, коли лиш зможу.

— Я хотїв би дістати від вас нинї позволенє на вихід.

— О, того собі й в голову не покладайте! Що хочете зроблю вам, лише не пущу вас з шпиталю.

— Але-ж докторе, я чую, що менї добре, навіть дуже добре, від чотирох днїв не мав я вже нїякого нападу.

— Правда, але в містї лютить ся сильна пропасниця, а я не хочу виставляти вас на небезпечність нового ослабленя.

— Позвольте лиш на дві години, лише щоб я там пішов і вернув.

— Не можна, друже; не напирайте на мене, бо то нї на що не здасть ся. Атже, мій Боже, я знаю нудьгу і нетерпеливість хорих в шпиталі, они всї хотїли би лиш звідси вийти на воздух, але майте трохи терпеливости!

— То не буде инакше?

— Не буде. За тиждень, як вам буде цїлком добре, побачимо.

Потім Дітертр відійшов невдоволений. Менї було то рівнодушно, але як-же я здивував ся, коли обернувшись, побачив, як Кастаняк з витріщеними очима дивив ся якось дивно за своїм товаришем.

— Ну — питаю — як вам нинї?

— Добре, дуже добре — відповів злістно. — Чи то Раймунд пішов?

— Раймунд.

— Чого хотїв?

— От, нїчого... прийшов просити мене, щоби я дозволив єму вийти на кілька годин зі шпиталю, але я єму відмовив.

— Ах, ви відмовили?

— Очевидно, то само собою розумієсь.

Кастаняк глубоко зітхнув, упав назад на подушки і здавалось, що знов заволодїла ним сонність.

Не знаю чому, але у мнї збудило ся якесь неприємне чувство; вид того чоловіка видавсь менї підозрінним і я вийшов роздумуючи о тім. Того самого дня помер один мій недужий, я велїв перенести трупа до секцийної комнати і вернувши о 9 годинї вечером з менажі вийшов там по сходах з лямпою.

Представте собі малу комнатку склеплену, високу на 15, а широку на 20 стіп, котрої два вікна виходили над пропасть просто Філіпвільскої дороги. В кінци комнати стояв стіл, а на нїм труп, котрий я мав розбирати.

ній і тим шкодити інтересам держави. Коли Німеччина дала приречене Росиї, що буде умову з перед 1890 р. держати в тайнї, то се обовязує всїх тих, що о тім знають, незмінно ще й до нинї. Та сама ґазета перечить тому, мов би цар мав був намір відвідати кн. Бісмарка.

Новинки.

Львів дня 5 падолиста 1896.

— **Є. Вел. Цїсар** дарував погорільцям громади Параїв, в бережаньскім повітї, 500 зр. запомоги.

— **Відзначеня.** Є. В. Цїсар удїлив Мінїстрови скарбу дрови Льву Білїньскому і Мінїстрови судівництва ґр. Ів. Ґляйспахови ордер зелїзної корони першої кляси.

— **Іменованя.** П. Мінїстер скарбу іменував комісаря скарбового дра Ад. Козубовского мінїстеріяльним віцесекретарем, а ревідента рахункового Грац. Заблоцкого рахунковим радником при Мінїстерстві скарбу. — П. Мінїстер судівництва іменував ад'юнкта канцелярийного при окружнім судї в Золочеві, Володисл. Вархаловского начальником помічних урядів при тім судї.

— **Ц. к. Намістництво** удїлило презенту на греко-кат. парохію в Пістини, цїсарского надана, о. Мих. Левицкому, дотеперішному греко-кат. пароховн в Обертинї.

— **Ц. к. краєва Рада шкільна** ухвалила між иншим на засїданю з дня 2-го с. м.: 1) Затвердити вибори на представителя учительства до ц. к. окужних рад шкільних: Володим. Борковского старшого учителя мужеской школи в Бродах до окружної ради шкільної в Бродах, Ів. Бояковского старшого учителя народної школи в Томашівцях до окружної ради шк. в Калуши, Мих. Мєклера директора мужеской школи в Ярославі до окр. ради шк. в Ярославі, Меч. Шефля старшого учителя мужеской школи в Надвірнїй до окр. ради шк. в Надвірнїй, Алекс. Новотарского учителя народної школи в Горожанцї до окр. ради шк. в Підгайцях; 2) затвердити вибір Йоах. Блємера на представителя жидівскої релїгії до ц. к. окр. ради шкільної в Добромили; 3) визначити на представителя учительства до окр. ради шк. в Рудках Апол. Домбровского управителя народної школи в Комарнї; 4) іменувати учителями народних шкіл: Вас. Каминьского в Вицисках, Ник. Скотнаного в Погорільцях, Мар. Вербицку молодшою учителькою 5-кл. школи женьскої в Надвірній, Пил. Микитина учителем в Руданцях, Мих. Урбївну старшою учителькою 5-кл. школи женьскої в Камінці струмиловій, Фр. Ольховского молодшим учителем 2-кл. школи в Белзци, Ром. Юрчиньского учителем в Камінцї-Пульцї; 5) затвердити в учительстві в школах середних учителїв: Вільг. Кучеру в ґімназиї в Бродах і Йос. Санойцу в ґімназиї в Ряшеві; 6) зорґанїзувати народні школи від 1-го сїчня 1897: чотирокласову женьску ч. III. в Станиславові і одноклясову в Зубовмостах; 7) апробувати до ужитку в школах видїлових книжку п. з.: „Руска читанка для шкіл видїлових" Львів 1896. Накладом ц. к. видавництва книжок шкільних. Цїна примірника оправленого 80 кр., а до середних шкіл: Дра Зигмонта Самоловича Вправи латиньскі. Часть І. для першої кляси на язик руский переложив Ром. Цеґлиньский. Львів 1896. Цїна оправленого примірника 80 кр. і дра Зигмонта Самолевича Граматика латиньска для першої і другої кляси. На язик руский переложив Роман Цеґляньский. Львів 1896. Цїна оправленого примірника 60 кр.; 8) поручити до бібліотек народних шкіл: „Істория Унїї церковної на Руси. В 300-ні роковини Унїї берестейскої написав Ф. П. На українсько-руску мову переклав Е. Б. Львів 1896. Цїна оправленого примірника 50 кр.

— **З Теребовлї** пишуть: Нинї, дня 3 с. м., о 12-ій годинї в полудне прибула тут з Тернополя перша зелїзнича машина на нововибудованім шляху льокальної зелїзницї з Тернополя до Копичинець. Тою машиною переїздив управитель будови того шляху інспектор Косиньский в товаристві радника Намістництва і старости Завадского та інжинерів ведучих будову. Через стациї Острів-Березовица, Прошова, Микулинцї-Струсів, де товпи місцевого населеня і робітників витали першу зелїзничу машину в тій околици, приїхали до Теребовлї. Туг дожидала приїзду першого поїзду численно зібрана публика разом з музикою войскової стоячого в нашім місті баталїону стрільцїв. Шлях майже вже викінчений, так що та перша проба їзди могла відбувати ся майже зі скоростию 30 клм. на годину. Від дня 4 с. м. будуть вже розвозити поїздами урядників і зелїзничу службу, а найдальше за 15 днїв наступить торжественне отворене цїлого шляху до Копичинець. На то торжество надїють ся приїзду Є. Е. п. Мінїстра зелїзниць, котрий на запросини надзираючої ради тої зелїзницї обіцяв той шлях лично отворити. Будова шляху з Тернополя до Галича має бути також вже з кінцем сего місяця окінчена.

— **З Сокаля** пишуть: Маршалком ради повітової сокальскої вибрано дра Винк. Країньского посла соймового, властителя Поресли, а заступником маршалка п. Винк. Крушевского властителя Хороброва.

— **Перший снїг у Львові** падав вчера перед осьмою годиною рано, але лиш коротко і сонце вскорі затерло слїди того віщуна зими. По годинї 10-ій упав знов дрібний мокрий снїг, а відтак дощ. Воздух значно постуденїв.

— **Пригоди на провинциї.** В Тухольцї, стрийского повіта бавили ся дїти в камінних ломах і підкопали один великий камінь. Камінь вирвав ся з землї і падаючи убив на місци двоє дїтий. — В Заліщиках удушив ся ґазами в пивници міщанина Ів. Янковского, що не мала нїякого продуву робітник Василь Порадовский, котрий зсував бараболї до тої пивницї. — В Підгайцях виходив від різника Земби пізним вечером міский полїциянт Іван Дубієвский. В сїнях наткнув ся на отверті двері до пивницї і упавши головою на камінні сходи убив ся на місци.

— **Карта Буковини,** мала підручна і велика стїнна, вийде небавом накладом черновецкої книгарнї Пардїнього в рускій мові. Доси вийшла карта нїмецка, котра дуже сподобала ся, а й велика стїнна вже виготовлена дуже удачно надпоручником жандармериї п. Є. Фішером; она вийде небавом в нїмецкій мові, а опісля в рускій і волоскій кожда з осібна і будуть закуплені для руских шкіл. Цїна малої карти 10 кр., великої-ж ще не означена, аде й она буде умірковавна.

— **Електричний трамвай у Львові** перейде незадовго вже цїлковито на власність громади. Коли дня 1 серпня с. р. перейшов він під заряд міста, треба було сконстатувати дїйстні кошти будови его, бо після контракту громада купила той трамвай від фірми Сіменс і Гальске за цїну коштів будови. В двох місяцях покінчено обрахунок коштів, а висьлїд показав ся такий: дїйстні (сконстатовані) кошти будови трамваю виносили 752.094 зр.; інвентар запасовий приладів, мундурів і т.д. обнятий громадою з днем 1 серп. представляє вартість 19.349 зр. 31 кр., отже громада мала би заплатити разом 771.443 зр. 31 кр. Крім тої квоти має після контракту громада заплатити згаданій фірмі ще 6 проц. від цїни купна за весь той час, як обняла трамвай в свій заряд. т. є. від 1-ого серпня с. р. аж до часу дїйстної виплати, а се винесе 4.000 зр. місячно. Комісия нїчого рішучого не ухвалила, а вибрала підкомітет, зложений з радника маґістрату Лишковского, бар. Ґостковского і дра Левенштайна, і той має виготовити предложене. Потім збере ся комісия і коли на підставі єї вислїдів западе ухвала ради міскої що-до виплати фірмі Сіменс і Гальске цїни купна, тогдї розвяже ся з нею контракт і громада міста стане виключною властителькою трамваю електричного.

— **75.000 корон** виносить головна виграна великої Інсбрукскої льотериї і буде виплачена готівкою по відтягненю 20 прц. Тягнене відбуде ся 7-го падолиста.

Телеґрами.

Відень 5 листопада. Вчера відбули ся вибори з міст до сойму долїшно-австрийского. У всїх округах міста Відня вибрано християньских суспільників, межи ними Люеґера, Штробаха і кн. Лїхтенштайна, і то по найбільшій части значною більшостию. В девятій части міста, звідки виходив доси лїберал, побідив бурмістр Штробах лїберала Альмедера більшостию 600 голосів. На провинциї вибрано з міст 3 лїбералів і 9 антилїбералів. Прийде ще до тїснїйшого вибору межи одним лїбералом а кандидатом з партиї Шенерера.

Відень 5 падолиста. На вість о виборі Мек Кінлїя президентом Сполучених Держав папери на біржах пішли в гору.

Константинополь 5 падолиста. Султан помилував 29 осіб засуджених за ворохобню на смерть і замінив кару на вязницю на цїле житє.

За редакцию відповідає: **Адам Креховецкий.**

Поставивши лямпу на вистаючий зі стіни камінь і виймивши свої інструменти, став я працювати; так працював я без перестанку дві години.

Було вже давно по вечірнім трубленю. Одинокий голос, який до мене доходив, то був рівний хід вояка на варті, відтак що години крик „Хто іде?" при зміні варти. Впрочім панувала довкола глуха нічна тишина.

Було коло 11-ої години в ночи і вже сильна утома перемагала мене, коли поглянувши случайно на отверте вікно, побачив я дивне явище: цїлий ряд малих, сивих і пухлатих сов, з зеленими на мою лямпу встромленими очима, товпила ся на краю вікна, одна відпихаючи другу, щоби зискати більше місця.

Ті погані птицї примапені запахом мяса, лише ждали на мій відхід, щоби кинути ся на свою добичу. Не можу вам навіть описати, який страх заволодїв мною в сю хвилю. Я кинув ся до вікна і сови зникли в нічній пітьмі як сухе листє, що его розносить вітер.

Але в тій хвили зачув я дивний, в пустій пропасти ледве чутний гримїт. Оперши ся о вікно вихилившись я на двір та затаїв в собі дух, щоби лїпше чути.

Над секцийною комнатою була комната поручника Кастаняка, а на долинї між пропастию а стїною шпиталю вела стежка ледве на стопу широка, покрита черепами фляшок і горцїв, котрих там викидали дозорції недужих.

Отже в тій нічній хвили, в котрій можна чути і найменший стукіт та найслабше зітхане, розпізнав я кроки і хід чоловіка, що ступав по тій небезпечній стежці.

— Не дай Боже, щоби его побачила сторожа — погадав я собі. — Хвилька нерозваги і він безусловно упаде в пропасть!

Ледве я то погадав, коли нагле роздав ся в нічній тишинї храпливий і придавлений голос Кастаняка:

— Раймунде!... Куди ідеш?

Той голос прошиб мене цїлого.

То був вирок смерти.

І в тій самій хвили кілька черепів забренькотїло і я зачув, як хтось тяжко віддихаючи ступає понад страшну пропасть. Студений піт виступив менї на чоло.... я хотїв бачити.... зійти на долину...... кликати на поміч.... але мій язик немов задеревів.

Нараз щось застогнало — а відтак.... нїчого більше! Нї, помиляю ся, наступив якийсь урваний сьміх.... а потім замкнуло ся скоро вікно і при тім зачув я, що шиба розбила ся. І глубока, вічна тишина залягла бездонну пропасть.

Я, дорогі товариші, уступив зі страху від вікна аж під другу стїну комнатки і тряючи ся якої чверть години стояв там з витріщеними очима та наїженим волосєм, слухаючи битя власного серця і старяючись придавити его удари рукою.

По тім замкнув я тихо вікно, взяв лямпу, вийшов сходами на гору і пішов до своєї комнати.

Я ляг в постіл, але не міг заснути; заєдно причували ся менї ті зітханя, ті довгі зітханя бідної жертви і той сьміх убийника! Убити чоловіка на гладкій дорозї з пістолетом в руцї то страшно, погадав я, але убити одним словом, без нїякої небезпечности!...

(Дальше буде).

З друкарнї В. Ловиньского під зарядом В. І. Вебера.